

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

P9_TA(2020)0370

Europejska inicjatywa obywatelska „Pakiet bezpieczeństwa mniejszości”

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie” (2020/2846(RSP))

(2021/C 445/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając europejską inicjatywę obywatelską „Minority SafePack” – milion podpisów za różnorodnością w Europie (ECIXXXX),
- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 2, art. 3 ust. 3 oraz art. 11 ust. 4,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 19, art. 24, art. 53 ust. 1, art. 63, art. 79 ust. 2, art. 107 ust. 3 lit. e), art. 108 ust. 4, art. 109, art. 118, art. 165 ust. 4, art. 167 ust. 5, art. 173 ust. 3, art. 177, art. 178 oraz art. 182 ust. 1,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej ⁽¹⁾ (rozporządzenia w sprawie EIO),
- uwzględniając Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), a w szczególności jej art. 10, 21, 22 i 51,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 21–22 czerwca 1993 r. ustanawiające kryteria, które musi spełnić dany kraj, by kwalifikować się do przystąpienia do Unii Europejskiej (kryteria kopenhaskie),
- uwzględniając art. 27 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych i Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, oba przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 16 grudnia 1966 r.,
- uwzględniając przyjętą przez Radę Europy Konwencję ramową o ochronie mniejszości narodowych oraz Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych, a także opinie odnośnych organów monitorujących,
- uwzględniając dokument kopenhaski Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z 1990 r. oraz liczne zalecenia tematyczne i wytyczne dotyczące praw mniejszości wydane przez wysokiego komisarza OBWE ds. mniejszości narodowych oraz przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lutego 2018 r. w sprawie ochrony i niedyskryminacji mniejszości w państwach członkowskich UE ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2018 r. w sprawie równości językowej w erze cyfrowej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55.

⁽²⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 13.

⁽³⁾ Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 21.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 42.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 93 z 9.3.2016, s. 52.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków ⁽⁶⁾,
- uwzględniając decyzje i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), a w szczególności sprawę T-646/13 (Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe przeciwko Komisji Europejskiej) ⁽⁷⁾ i sprawę T-391/17 (Rumunia przeciwko Komisji Europejskiej) ⁽⁸⁾;
- uwzględniając decyzję Komisji (UE) 2017/652 z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie proponowanej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe” ⁽⁹⁾,
- uwzględniając wysłuchanie publiczne w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack” zorganizowane przez Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Petycji w dniu 15 października 2020 r.,
- uwzględniając wysuniętą w ramach europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack” propozycję odnoszącą się do zapowiadanych przez Komisję aktów legislacyjnych w oparciu o europejską inicjatywę obywatelską, przedłożoną Komisji po złożeniu podpisów i przedstawieniu w Parlamencie podczas wysłuchania publicznego,
- uwzględniając art. 222 ust. 8 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 TUE Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości;
- B. mając na uwadze, że art. 3 ust. 3 TUE stanowi, że Unia wspiera spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz solidarność między państwami członkowskim, jak również szanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy;
- C. mając na uwadze, że art. 6 TFUE uznaje, iż w dziedzinie kultury i edukacji UE ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań państw członkowskich; mając na uwadze, że Komisja powinna aktywnie współpracować z państwami członkowskimi w tych obszarach politycznych, które mają również zasadnicze znaczenie dla osób należących do mniejszości;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z art. 10 TFUE Unia musi dążyć – przy określaniu i realizacji swoich strategii politycznych i działań – do zwalczania dyskryminacji między innymi ze względu na rasę lub podchodzenie etniczne;
- E. mając na uwadze, że art. 21 ust. 1 Karty stanowi, że zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
- F. mając na uwadze, że art. 22 Karty stanowi, iż „Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową”;
- G. mając na uwadze, że poszanowanie różnorodności kulturowej zapisano w art. 167 TFUE;
- H. mając na uwadze, że około 8 % obywateli UE należy do mniejszości narodowych, a około 10 % posługuje się językiem regionalnym lub mniejszościowym; mając na uwadze, że obywatele ci, dzięki swoim unikalnym językom i kulturom, wnoszą istotny wkład w bogactwo kulturowe Unii;
- I. mając na uwadze, że ogólnemu pojęciu mniejszości w Europie odpowiada szeroki zakres terminów w języku prawnym i akademickim; mając na uwadze, że do tych grup społecznych często wymiennie stosuje się nazwy takie jak mniejszości narodowe, grupy etniczne, mniejszości tradycyjne lub autochtoniczne, narodowości, mieszkańcy regionów konstytucyjnych, mniejszości językowe, grupy posługujące się mniej używanymi językami, grupy językowe itd.; mając na uwadze, że aby obejść trudności związane z korzystaniem z wielu terminów używanych w Europie, Rada Europy w swojej Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych, która wciąż jest najwyższą międzynarodową normą w zakresie ochrony mniejszości w Europie, korzysta z terminu „mniejszość narodowa”; mając na uwadze, że europejska inicjatywa obywatelska „Minority SafePack” korzysta z pojęcia „mniejszości narodowe i językowe”, odnosząc się do takich grup mniejszościowych;

⁽⁶⁾ Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 15.

⁽⁷⁾ ECLI:EU:T:2017:59.

⁽⁸⁾ ECLI:EU:T:2019:672.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 92 z 6.4.2017, s. 100.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- J. mając na uwadze, że przeważnie mniejszości narodowe i językowe stają w obliczu przyspieszonych tendencji asymilacyjnych i wymierania języka, co przekłada się na językowe i kulturowe zubożenie UE i utratę jej różnorodności kulturowej, czyli tego, do czego ochrony UE jest zobligowana w traktatach; mając na uwadze, że oświata to główne narzędzie rewitalizacji i utrzymania języków mniejszościowych;
- K. mając na uwadze, że przygotowany przez UNESCO Atlas Języków Zagrożonych wymienia 186 języków z państw członkowskich UE jako języki narażone na wymarcie oraz trzy języki jako już martwe;
- L. mając na uwadze, że europejską inicjatywę obywatelską „Minority SafePack” przedstawiono Komisji w dniu 15 lipca 2013 r. i obejmowała ona wezwanie UE do podjęcia działań w celu wspierania mniejszości narodowych i językowych w 11 obszarach;
- M. mając na uwadze, że dnia 13 września 2013 r. Komisja nie znalazła dostatecznego uzasadnienia, by zarejestrować tę europejską inicjatywę obywatelską; mając na uwadze, że organizatorzy inicjatywy złożyli odwołanie w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a dnia 3 lutego 2017 r. Sąd Unii Europejskiej wydał wyrok, w którym anulował decyzję Komisji;
- N. mając na uwadze, że podejmując niezbędne środki, by zastosować się do postanowień wyroku Sądu, Komisja ponownie przeanalizowała dopuszczalność prawną europejskiej inicjatywy i poprzez przyjęcie decyzji (UE) 2017/652 zarejestrowała inicjatywę w 9 z pierwotnie wymienionych 11 obszarów;
- O. mając na uwadze, że zgodnie z art. 15 rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej po kontroli dopuszczalności pod względem prawnym przez Komisję dokonuje się analizy treści inicjatywy, jak tylko zgromadzone zostaną deklaracje poparcia; mając na uwadze, że Komisja opiera swoje prawne i polityczne konkluzje na europejskiej inicjatywie obywatelskiej opartej na traktatach UE;
- P. mając na uwadze, że w swoim wyroku z dnia 24 września 2019 r. w sprawie T-391/17 Sąd potwierdził decyzję Komisji, by zarejestrować europejską inicjatywę obywatelską „Minority SafePack”;
- Q. mając na uwadze, że w okresie od 3 kwietnia 2017 r. do 3 kwietnia 2018 r. w UE zebrano 1 123 422 poświadczony podpisy, a minimalny próg krajowy został osiągnięty w 11 państwach członkowskich;
- R. mając na uwadze, że europejska inicjatywa obywatelska to pierwsze narzędzie ponadgranicznej demokracji partycypacyjnej na świecie, które umożliwia obywatelom bezpośrednią współpracę z instytucjami UE;
- S. mając na uwadze, że „Minority SafePack” to piąta do tej pory europejska inicjatywa obywatelska uwieńczona sukcesem z zaledwie sześciu zgłoszonych inicjatyw;
- T. mając na uwadze, że zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2019/788 po organizacji wysłuchania publicznego Parlament musi ocenić poparcie polityczne dla poszczególnych europejskich inicjatyw obywatelskich; mając na uwadze, że dnia 15 października 2020 r. Parlament przeprowadził wysłuchanie publiczne zgodnie z art. 222 Regulaminu;
- ponownie podkreśla swoje stanowcze poparcie dla narzędzia europejskiej inicjatywy obywatelskiej i wzywa do pełnego wykorzystania potencjału tego rozwiązania; podkreśla, że europejska inicjatywa obywatelska stanowi dla obywateli wyjątkową szansę na określenie i wyrażenie swoich dążeń oraz wezwanie UE do działania; podkreśla, że umożliwienie obywatelom odegrania aktywnej roli w procesach politycznych, które na nich wpływają, ma zasadnicze znaczenie w zbliżeniu projektu integracji europejskiej do obywatela;
 - wskazuje, że wraz z nowym rozporządzeniem w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej, które weszło w życie dnia 1 stycznia 2020 r., zasadnicze znaczenie ma, by instytucje unijne i krajowe dołożyły wszelkich starań w celu przywrócenia sukcesu tego narzędzia partycypacji w UE; podkreśla, że Komisja powinna należycie rozważyć wnioski 1,1 mln obywateli Europy wyrażone za pośrednictwem inicjatywy „Minority SafePack”;
 - przypomina, że ochrona osób należących do mniejszości jest – obok demokracji, praworządności i poszanowania praw człowieka – jasno określoną i podstawową wartością UE zgodnie z postanowieniami art. 2 TUE;
 - przypomina, że art. 3 ust. 3 TUE stanowi, że Unia musi szanować swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwać nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy; podkreśla, że języki i kultury mniejszości są integralnym i nierozdzielalnym składnikiem kultury i spuścizny europejskiej; podkreśla, że Unia winna zachęcać państwa członkowskie do podejmowania działań, które pozwolą zadbać o poszanowanie praw osób należących do mniejszości;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

5. ponownie podkreśla swe wezwanie do Komisji⁽¹⁰⁾, by zgodnie z zasadą pomocniczości przygotowała wspólne ramy minimalnych norm UE w zakresie ochrony praw osób należących do mniejszości, gdyż normy te są głęboko zakorzenione w ramach prawnych gwarantujących demokrację, praworządność i poszanowanie praw podstawowych w całej UE;
6. wzywa państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych działań i do dalszej ochrony praw osób należących do mniejszości, jak również do dopilnowania, by prawa te były w pełni przestrzegane;
7. uważa, że należy szanować prawa językowe w społecznościach, w których obowiązuje więcej niż jeden język urzędowy, bez ograniczania praw jednej z grup w porównaniu z innymi, zgodnie z porządkiem konstytucyjnym i prawem krajowym każdego państwa członkowskiego; wyraża przekonanie, że promocja języków regionalnych i ochrona społeczności językowych powinna odbywać się w poszanowaniu praw wszystkich osób;
8. uważa, że UE powinna nadal zwiększać świadomość wielojęzyczności w całej Europie przy pomocy programów UE oraz aktywnie promować korzyści płynące z wielojęzyczności;
9. przypomina, że nie istnieje powszechna definicja tego, kogo można uznać za osobę należącą do mniejszości narodowej czy językowej w UE; podkreśla potrzebę ochrony wszystkich mniejszości, niezależnie od definicji, oraz podkreśla, że definicja taka powinna być stosowana w sposób elastyczny, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad pomocniczości, proporcjonalności i niedyskryminacji;
10. wzywa do wzajemnego wzmocnienia współpracy między UE a Radą Europy w zakresie ochrony praw mniejszości narodowych i językowych; wskazuje, że taka współpraca pozwoliłaby UE korzystać z osiągnięć i doświadczeń Rady Europy, zaś Radzie Europy zadbać o większą skuteczność we wdrażaniu zaleceń wydanych w związku z Konwencją ramową o ochronie mniejszości narodowych oraz Europejską kartą języków regionalnych lub mniejszościowych; zachęca państwa członkowskie do wdrożenia i ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych i Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych;

Dziewięć wniosków w ramach europejskiej inicjatywy obywatelskiej

11. uznaje, że za ochronę mniejszości narodowych i językowych odpowiadają przede wszystkim władze państw członkowskich; jednak wskazuje, że Unia ma do odegrania zasadniczą rolę we wspieraniu władz państw członkowskich w tych wysiłkach; wskazuje, że pewna liczba państw członkowskich UE może poszczycić się uwieńczonymi powodzeniem przykładami pełnego szacunku i harmonijnego współistnienia różnych społeczności, w tym w obszarach stosowania polityki ożywienia językowego i kulturowego; wzywa państwa członkowskie, aby wymieniały się najlepszymi sposobami postępowania w zakresie ochrony i wspierania praw osób należących do mniejszości, oraz wzywa UE, aby ułatwiała taką wymianę doświadczeń;
12. wyraża przekonanie, że środki zachowania tożsamości kulturowej i językowej służące osobom należącym do mniejszości narodowych i językowych muszą być ukierunkowane na pozytywne działania, w tym w obszarach oświaty, kultury i usług publicznych;
13. wyraża zaniepokojenie alarmującym wzrostem przestępstw z nienawiści oraz mowy nienawiści o podłożu rasistowskim, ksenofobicznym lub ze względu na nietolerancję wobec osób należących do mniejszości narodowych lub językowych w Europie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uruchomiły kampanie przeciwko mowie nienawiści, a także by zwalczały rasizm i ksenofobię wobec należących do mniejszości narodowych i językowych;
14. uznaje wkład mniejszości narodowych i językowych w spuściznę kulturową UE i podkreśla rolę mediów;
15. wskazuje, że różnorodność językowa jest cennym składnikiem bogactwa kulturowego Europy, który należy chronić w celu zadbania o to, by języki regionalne czy mniejszościowe mogły być przekazywane kolejnym pokoleniom; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że języki regionalne i mniejszościowe są zagrożone wymarciem; podkreśla potrzebę podjęcia liczniejszych działań w tym obszarze; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania nauki języków w UE, w tym nauki języków mniejszości; zwraca uwagę na fakt, że europejska inicjatywa obywatelska wzywa do utworzenia europejskiego centrum różnorodności językowej, którego zadaniem będzie ochrona bogatej różnorodności języków europejskich;

⁽¹⁰⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE (Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 13).

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

16. wzywa UE i państwa członkowskie do uwzględnienia potrzeb mniejszości narodowych i językowych przy opracowywaniu programów finansowania; uważa, że ochrona wielojęzyczności i różnorodności kulturowej jest siłą napędową rozwoju regionalnego i innowacji i w związku z tym wyraża przekonanie, że europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz fundusz spójności powinny brać ten aspekt pod uwagę; wyraża przekonanie, że finansowanie Horyzontu Europa w zakresie analizy różnorodności kulturowej i językowej oraz jego wpływ na rozwój gospodarczy w regionach UE pozwolą na lepsze ukierunkowanie publicznych strategii politycznych na mniejszości narodowe i językowe;

17. uznaje rolę języka w kulturze; jest zaniepokojony faktem, że podmioty zajmujące się kulturą działające w językach regionalnych lub mniejszościowych mogą borykać się z dodatkowymi wyzwaniem w docieraniu do szerokiej publiczności i dostępie do zasobów finansowych i administracyjnych; wzywa państwa członkowskie do uwzględniania sytuacji regionów i opracowywania środków pozwalających wspierać podmioty zajmujące się kulturą w wyrażaniu wolności kulturowej, niezależnie od ich specyfiki językowej lub innej;

18. wyraża przekonanie, że każdy obywatel UE powinien móc korzystać z kultury i rozrywki we własnym języku; wskazuje, że często mniejszości językowe są zbyt małe lub nie mają wsparcia instytucjonalnego, by zbudować samodzielny kompleksowy system usług medialnych; w związku z tym wzywa Komisję do oceny sytuacji i podjęcia najważniejszych działań, by wspierać rozwój tego rodzaju usług medialnych; zauważa, że od przedłożenia Komisji europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack” w 2013 r. współpracownicy przyjęli już istotne wnioski legislacyjne dotyczące praw autorskich oraz audiowizualnych usług medialnych; uznaje przyjęty niedawno przez Komisję komunikat dotyczący pierwszego krótkoterminowego przeglądu rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego (COM(2020)0766), w którym Komisja proponuje szczegółowy przegląd w 2022 r., gdy skutki rozporządzenia będą już w pełni widoczne; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, by zaangażować się w dialog z zainteresowanymi podmiotami na temat treści audiowizualnych, jako części planu działania na rzecz mediów i usług audiowizualnych; podkreśla potrzebę zadbania o to, by problemy języków mniejszościowych były uwzględniane w przyszłych przepisach;

19. wskazuje, że znacząca liczba bezpaństwowców w Unii Europejskiej należy do mniejszości narodowych i językowych; uważa, że przy należytych uwzględnieniu suwerenności i prerogatyw państw członkowskich można w tym zakresie podejmować pozytywne działania oraz że działania takie są podejmowane; zwraca uwagę, że przyznawanie lub odbieranie obywatelstwa należy do kompetencji państw członkowskich;

20. wyraża poparcie dla europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”; wzywa Komisję, aby podjęła działania w tym zakresie i zaproponowała akty prawne w oparciu o traktaty i rozporządzenie w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności; wskazuje, że w zarejestrowanej przez Komisję inicjatywie wezwano do przyjęcia wniosków legislacyjnych w dziewięciu odrębnych obszarach, oraz przypomina wniosek skierowany w ramach inicjatywy, by każdą oddzielną propozycję weryfikować i oceniać pod względem merytorycznym;

o

o o

21. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji =Komisji, Radzie, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
